

להיות מורה עם סמכות משמעותית

המצגת נכתבה על ידי:

טל מימון, עו"ס ילדים ונוער

www.Talmaimon.co.il

נייד: 054-2131108

מייל: contact@talmaimon.co.il

פרופ' חיים עומר – הסמכות החדשה

גורמים המחלישים את סמכות ההורים

- "היעלמות" המשפחה המורחבת ← צמצום מקורות התמיכה
- שיעור גבוה של משפחות חד הוריות ← פגיעה בהתמודדות
- "תרבות פסיכולוגית" הנוטה להאשים הורים ← בידוד ההורה
- ייעוץ יתר ← איבוד האינסטינקט ההורי

גורמים המחלישים את סמכות ההורים

- שחיקת יתר ← פגיעה ביכולת לשליטה עצמית
- שינוי טכנולוגיים ← צמצום יכולת ההשגחה ההורית
- הורה אינו מקור הידע כבעבר ← צמצום הרלוונטיות
- שינוי משמעותי בדפוס העבודה ← צמצום הנוכחות

1969

EXPLAIN THESE BAD GRADES?

Today

EXPLAIN THESE BAD GRADES?

Problem?

גורמים המחלישים את סמכות המורים

- מגוון לקויות וקשיי תלמידים בכיתה
- מגוון ידע למתווך של ידע
- זילות במעמד ותנאי העסקת המורה
- הכשרה חסרה בהתמודדות עם בעיות משמעת והתנהגות
- כמות גדולה של ילדים בכיתה
- ייחוס סמכות לאישיות: יש מורים שיש להם את זה ויש...
- מערכת המתגוננת מפני תביעות משפטיות

יחסי מורה-הורה: פעם והיום

- ממעמד רם והערכה לזילות ודה איוולואציה
- ממוסד חינוכי הסגור בפני הורים להזמנה לעבודה משותפת
- מגיבוי הורים לחשדנות ודה לגיטימציה
- ממתן כבוד לקריסת הכבוד לדמויות הסמכות (הורים ומורים)
- מאחריות התלמיד ללמידה לאחריות ההורה
- מתקשורת מילולית ופרונטלית לתקשורת כתובה ומידית

גישות שונות לחינוך

- טרם שנות השישים – "הסמכות של פעם"
- בשנות השישים והשבעים – התפתחות האידיאולוגיה המתירנית
- מתחילת שנות השמונים – קריסת הקונספציה
- סמכות אחרת?

הסמכות של פעם

• דיסטאנס, מרחק וחוסר נגישות

• חסין מביקורת

• כוחניות

• סמכות ניתנה מעצם מעמדו הפורמאלי

• הילד גורם להסלמה בשל חוצפתו

• צודק מתוקף היותו בעל הסמכות

• חפיפה מלאה בין סמכות לציות – אין אוטונומיה

האידאולוגיה המתירנית

• תמצית תפקיד ההורה והמורה במתן אהבה, תמיכה, הבנה

ועידוד

• העמדה של גבול ודרישה חיצונית נחשבה למעוותת ופוגעת

בהתפתחות הילד

• "סמכות" ו "סמכותי" הפכו מילות גנאי ויוחסו לרוב התחלואים

בחיי הפרט והחברה.

• אלימות ילדים יוחסה לרוב לאלימות הורים

קריסת הקונספציה

- מחקרים הראו שילדים הגדלים בחינוך מתירני מאופיינים ברמות גבוהות במיוחד של דיכאון, חרדה, אלימות, נשירה ממסגרות, עבריינות
- ילדים אלו מאופיינים בתחושת מסוגלות ודימוי עצמי נמוכים במיוחד

סמכות משמעותית ועדכנית

- נוכחות במקום דיסטאנס או חברות - כעוגן
- שליטה עצמית ומניעת הסלמה במקום כוחנות ורצון לשלוט על האחר
- השהיית תגובה במקום מידיות ודרישה לציות
- לגיטימציה על ידי תמיכה במקום הישענות על הסמכה
- לכידות במקום אחידות
- התמדה במקום עקביות
- מפעולה מענישה לפעולה מתקנת

תודה

על ההקשבה

טל מימון, עו"ס ילדים ונוער

www.Talmaimon.co.il

נייד: 054-2131108

מייל: contact@talmaimon.co.il

סמכות כנוכחות

[פרד ג'ונס](#)

- נוכחות של מנהלת העומדת בפתח בית הספר
- נוכחות המורה העומדת בפתח כיתה
- יצירת קשר בתחילת השנה עם הורים בנוגע לעניין ניטרלי כלשהו
- ביקורי בית
- נוכחות על ידי קביעת מקומות הישיבה
- מטלת צילצול
- נוכחות בכיתה על ידי סידור הכיתה והתנועה הנכונה בה

[חזרה](#)

הסלמה

הסלמת "קרב" מתבססת על מספר הנחות שגויות:

- יש להגיב לכל התגרות מצד התלמיד
- יש להגיב לכך באופן מידי
- יש רק שתי אפשרויות: הפסד או ניצחון
- הצלחתי לכפות רצוני? ניצחתי. אם לא אז הפסדתי
- מי שמדבר יותר ובקול רם יותר בזמן הקונפליקט ידו על העליונה

הסלמה גורמת בעיקר ל:

- שחיקה גדולה – זמן ואנרגיה הם שני המשאבים החסרים ביותר בכל בית ספר
- הנצחת המורה וההורה את עצמו כבלתי מסוגל
- הכנסת מימד תמידי של מאבק למערכת היחסים
- מודלינג לא מקדם עבור הילדים

מניעת הסלמה ושליטה עצמית

- פיתוח שליטה עצמית – שריר שניתן לחזק.
- אין ציפייה שהשליטה העצמית תהיה טוטאלית - אותנטיות
- אי אפשר לשלוט על המחשבות, רצונות והתנהגות של התלמיד - המורה יכולה לשלוט רק על עצמה (במקרה הטוב)
- מחקרים מצביעים על כך שפיתוח שליטה עצמית אצל ההורה הוא המנבא הטוב ביותר להתנהגות הילד.
- השליטה העצמית של המורה היא אמצעי לשיתוף פעולה בין המורה לתלמיד.

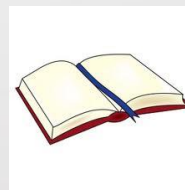

השְׁהִיית תגובה

• תוצאותיה של הפסיכולוגיה ההתנהגותית

• להכות בברזל כשהוא קר...

• סימניה בספר

• איך כדאי אם כך להתמודד עם הסלמה ([התחצפות](#))/

חוסר שיתוף פעולה)?

חושבים שאתם שלטתם בסיטואציה?

- מי בחר את הזמן?
- מי בחר את המקום?
- מי בחר את הקורבן?
- מי בחר את השפה?
- מי בקלות צפה את התוצאה של שימוש בשפה הזו?
- מי השתמש בשפה מלוכלכת כדי להשיג תוצאה?
- מי הסיט את השיעור מלמידה?
- מי השיג כוח ושליטה?
- מי יצא קשוח מול כולם?
- מי ברח משיעור?
- מי זה שלא מופתע עכשיו?

התמודדות עם התחצפויות

1. לסמן על ידי מסר ברור וקצר ולהשהות את התגובה
2. להימנע מדיאלוג
3. נדרש טיפוש אחד כדי לייצר חוצפה אך נדרשים כבר שניים כדי להפוך זאת לשיחה.
4. פתח פיך אך בלע לשונך.
5. אל תעשה חצי מהעבודה עבור החוצפן

רשת ותמיכה

• התמיכה חיונית כדי לבסס את הסמכות ולתת למורים ולהורים לגיטימציה

• תמיכה מאפשרת לפעול ללא הסלמה וכוחנות

• תמיכה מרחיבה את יכולת ההשגחה

• תמיכה מגבירה את המחויבות לשליטה עצמית

פעולות תיקון – עקרונות

- העברת מסר: המבוגרים לא עוברים לסדר היום
- כשפוגעים אפשר וצריך גם לתקן
- עונש מוטל מבחוץ והמבוגר "מוציא לפועל" בעוד פעולת תיקון המבוגר מעורב באופן מלא.
- ענישה לעיתים יוצרת התנגדות ולא מובילה להפנמת ערכים.
- פעולת תיקון מחזקת את תחושת השייכות
- לפעולת התיקון סיכוי לגעת במיתר חיובי בנפשו של הילד/נער

פעולות תיקון – עקרונות

- דמויות הסמכות מקדמות את הערכים והנורמות שחשובים להם (גם אם לעיתים באופן חד צדדי).
- בושה קונסטרוקטיבית - ההבדל הגדול והחשוב בין מבוכה להשפלה.
- פומביות - ביסוס מוגנות בקרב ילדי הכיתה בכך שלא מתייחסים רק ל"תוקפן" או "לקורבן"

